

Till Regeringen
och Kulturdepartementet

FK: Radio-och TV-verket
Ola Karlsson, Riksdagen

Härmed översänder NNIS –Nätverket Radio i Sverige – en begäran om nya direktiv för utredning av närradions verksamhet och förhållanden i Sverige enligt bifogad skrivelse.

Med vänliga hälsningar

Nacka den 7 april 2003
Nätverket Närradio i Sverige

Eu/Ann Mari Hjorth, ordf

Begäran om senareläggning av lagförslag och förlängd utredningstid angående närradions så kallade "kommersialisering".

Så sent som förra året gjordes en utredning av Radio- och TV-verket om närradions så kallade "kommersialisering". Till denna utredning lämnade vi i NNIS, Nätverket Närradio i Sverige, in en omfattande redovisning från en kompletterande enkät ställd till sändande föreningar i Stockholmsområdet, som vi hade genomfört mars-april 2002. Dokumentet omfattade även slutsatser av undersökningen samt NNIS synpunkter i frågan. Kort efter att vi lämnat in detta dokument till den dåvarande utredningen begärde Radio- och TV-verket mer tid för att sammanställa sin egen rapport. Möjligen kan vår enkät ha varit en orsak till denna begäran. I den rapport som Radio- och TV-verket till sist presenterade fastslog man också att omfattningen av "kommersialiseringen" inte var tillräcklig för att en lagändring skulle behövas, vilket vi också hade framfört i vår utredning. Det har sedermera kommit till vår kännedom att vår rapport till förra utredningen inte sågs med blida ögon av somliga påtryckargrupper, som gärna skulle vilja att dagens närradiostationer försvann. Dessa har nu lyckats få till stånd ytterligare en utredning i samma fråga.

I sak har inget förändrats sedan den förra utredningen. Något behov av lagändring finns fortfarande inte. Dagens närradiolagstiftning garanterar att alla som vill kan sända på en närradiofrekvens och även det så kallade riksförbudet är fullt tillräckligt för att stävja exempelvis de PLR-aktörer som missbrukar närradion. Förutsättningen är dock att Granskningsnämnden för radio och tv använder sig av lagen. Att bestraffa närradion för något som PLR-stationerna håller på med är absurt! Närradion håller på att utredas till döds! En utredning om bulvanförhållanden hos PLR-stationerna vore mer befogad. Den väsentliga skillnaden mellan närradio och PLR är alltså att ingen kan få ensamrätt på en närradiofrekvens. Att bedriva närradiosändningar med vinstintresse är därför svårt och på sikt ingriper PLR-konkurrenterna själva mot varandra, delar sändningstid och gör det olönsamt. Den nuvarande lagen är därför garanten för att föreningarna får behålla yttrandefriheten i etern och att ingen kan monopolisera en närradiofrekvens.

Trots att NNIS lämnade in en så omfattande rapport i samband med den föregående utredningen och begärt att få bli remissinstans valde Radio- och TV-verket att inte bjuda in oss till rundabords-samtalet om närradions framtid tisdagen den 4 mars. Av en slump fick vi så sent som fredagen veckan innan reda på att mötet skulle äga rum. Vi begärde då att få vara med på mötet, vilket vi förvisso fick. Vi anser dock att förfarandet med detta rundabords-samtal har skötts illa av Radio- och TV-verket. Vi i NNIS fick ingen rimlig tid att förbereda oss inför mötet. Vi vet också att många ytterligare hade velat delta, men att man fick kännedom om mötet för sent för att kunna avboka andra engagemang. På mötet fanns exempelvis ingen representant för invandrarföreningar.

En förutsättning för att Radio- och TV-verket ska kunna göra en seriös utredning är att alla som berörs av deras förslag har getts möjlighet att yttra sig i god tid innan förslaget presenteras. Så har inte skett nu, vilket vi kraftfullt protesterar emot. Detta förfarande är odemokratiskt! Fortfarande finns det många runtom i landet som ägnar en stor del av sin fritid åt närradion och som inte har en aning om att den nya utredningen kan innebära att man tvingas upphöra med verksamheten.

I verkets inbjudan till rundabords-samtal använder Radio- och TV-verket en märklig definition av begreppet "kommersiell". Vi citerar:

"Enligt Svenska Akademiens ordlista förstås med kommersialism affärsverksamhet med inriktning på strävan efter vinst. När det i den allmänna debatten kring närradio talas om kommersialiseringen avses dock vanligtvis något mer än vinstdrivande verksamhet, nämligen en utveckling mot att närradion i allt större utsträckning påminner om den kommersiella lokalradion, dels vad gäller sättet att bedriva verksamheten, t.ex. med reklam och i vinstintresse, dels vad gäller programinnehållet, t.ex. musikradio och centralproducerade program." (...)

"Tecken som tyder på kommersiella intressen inom närradion i verkets uppföljning av kommersialiseringens omfattning har bl.a. följande kriterier varit vägledande.

- en eller ett fåtal tillståndshavare på en ort,
- en aktör bildar ett stort antal radioföreningar på en eller flera orter,
- uttalat samarbete med lokalradioaktörer,
- samarbete kring reklam och nyheter och ibland även innehåll,
- uttalat syfte att kringgå tiotimmarsregeln (det s.k. riksförbudet)"

Muntligt har också Hans Cederroth på Radio- och TV-verket informerat om att om en förening sänder musikprogram i mer än tio timmar per vecka anser man på verket att föreningens verksamhet är kommersiell.

Vi i NNIS kan inte förstå varför en omdefiniering eller omtolkning av ett vedertaget begrepp alls skall göras. En utredning om "kommersialisering" skall vara just det och inte en utredning om något helt annat. Med verkets definitioner av ordet "kommersiell" blir förvisso många närradioaktörer "kommersiella", men används ordets egentliga betydelse så är det inte många som kan räknas som "kommersiella" inom närradion.

Radio- och TV-verkets bristande information angående rundabords-samtalet visar på ett ointresse från verkets sida att låta alla få framföra sina synpunkter. Denna bild av Radio- och TV-verket förstärktes ytterligare då Eva Bengtsson från verket intervjuades i P1:s program "Vår grundade mening" den 14/3. Hon hävdade då att ingen som deltog i rundabords-samtalet om närradion, hade förespråkat ett noll-alternativ. Detta är inte sant! NNIS har hela tiden förespråkat ett nollalternativ, även i samband med rundabords-samtalet. Med de förslag till förändringar som förelades vid rundabords-samtalen av Radio- och TV-verket är det risk att den ideella närradion slås ut. Det finns absolut inte någon anledning att ändra på en lagstiftning som, om den används, är fullt tillräcklig för att stävja PLR-stationernas missbruk av närradion!

Detta är Radio- och TV-verkets definition av nollalternativet:

"I ett nollalternativ utgår man från att kommersialiseringen inte är så omfattande att det finns anledning att göra några mer ingripande åtgärder, varför nuvarande lagstiftning bibehålls och varken några restriktioner i tillståndshavarkretsen eller programinnehåll, såsom reklamförbud, införs."

Vi i NNIS anser av ovan nämnda skäl att Radio- och TV-verket har brustit i sin opartiskhet och att det därför kan finnas skäl att låta utredningen övertas av någon annan instans. Denna instans bör sakna tidigare kopplingar till radiomediet för att kunna genomföra utredningen utan förutfattade meningar.

En kort sammanfattning av NNIS begäran är att:

1. utredningstiden förlängs minst ett år
2. utredningsuppdraget förs över från Radio- och TV-verket till någon från radion fristående instans som kan genomföra en opartisk utredning
3. utredningen utökas till att gälla även PLR-radion och i vilken omfattning de gör inbrytningar i närradion
4. definitionen av ordet "kommersiell" i utredningen preciseras
5. alla som berörs av eventuella lagförändringar ges möjlighet att i god tid inkomma med synpunkter

(Alla föreningar som sänder närradio bör erhålla tydlig information om utredningen och dess omfattning, invandrarföreningar på sitt eget språk.)

NNIS – Nätverket Närradio i Sverige
April 2003